

ಚೀಲಾಳ ಸಮಯದ ಪ್ರವರ್ತಕ ಬಸವಪ್ರಭು ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿ ಚರಿತ್ರೆ

ಡಾ. ಎಸ್.ವಿ. ಮನಗುಂಡಿ*

*ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಧಾರವಾಡ

ಸಾರಾಂಶ (Abstract)

ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಅಧಿಪತ್ಯವು ಪ್ರಭುದೇವನಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಸಿದ್ಧರಾಮರಿಂದ ಮುಂದುವರೆದು 16ನೆ ಶತಮಾನದ ತೋಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಯತಿಗಳಿಂದ ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಪ್ರಭುದೇವರ ದ್ವಿತೀಯ ಅವತಾರವೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದು, ಸಿದ್ಧಲಿಂಗರು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪುನರುತ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯತಿಗಳ ತರುವಾಯ ಅವರ ಶಿಷ್ಯವೃಂದ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದ ನಿರಂಜನ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಅವಿರತವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸಿದ್ಧವೀರ ಸ್ವಾಮಿ (ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ) ಗಳವರೆಗೆ ಮುಂದುವರೆದು ಬಂದಿತು. ಇದುವರೆಗೆ ನಾಡಿನ ವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಮರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಿ ಧರ್ಮದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸಿದ್ಧವೀರಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ವಿರಕ್ತ ಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿರುಕು ಮೂಡಿತು ಆವರಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಮಯಗಳಾದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಚೀಲಾಳ, ಸಂಪಾದನ, ಮುರುಘ, ಕುಮಾರ, ಹಾಗೂ ಕೆಂಪಿನ, ಸಮಯಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದವು. ಈ ಐದು ಸಮಯಗಳು ಭಿನ್ನವಾದ ರೀತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಕಟ್ಟುಕಥೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು. ಚೀಲಾಳ ಸಮಯದ ಆದ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕ ಬಸವ ಪ್ರಭು ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು (Keywords): ಧರ್ಮ, ಷಟ್ಸ್ಥಲ, ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನ, ಬಸವಪ್ರಭು, ಚೀಲಾಳ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಚೀಲಾಳ ಸಮಯದ ಆದ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕ ಬಸವ ಪ್ರಭು ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿ ಈತನ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಇರುವ ಮೂಲ ಆಕರ 'ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಶಿವಾಯಣ' ಹಸ್ತಪ್ರತಿ. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಿಂದ ಮಡುಗಟ್ಟಿನಿಂತಿರುವ ಬಸವಪ್ರಭು ಚೀಲಾಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ತುಮಕೂರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗುಬ್ಬಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೀರಶೈವ ಕೇಂದ್ರ. ಅಲ್ಲಿನ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾಲಯದ ದೇವರನ್ನು ಮಾಗುಡದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಅಥವಾ ಅಮರಗುಂಡದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಮರಗುಂಡದಲ್ಲಿ ಆರಾಧ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರೂ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪಂಡಿತರ ವಂಶೀಯರೂ ಆದ ಮಾನನಿಧಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಮಹಾದೇವಿಯರೆಂಬ

ದಂಪತಿಗಳಿದ್ದರು. ಅವರು ಪುತ್ರಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರಲು¹ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರು ಬಂದು 'ನಿಮಗೆ ಸಂತಾನ ಬೆಳಗುವ ಬಾಲಕನ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಭರವಸೆಯಿತ್ತರು.² ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ದಂಪತಿಗಳು ಗುಬ್ಬಿಯ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಿ ತೊಡಗಿದರು. ಈ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ "ಆನಂದ ಸಂವತ್ಸರದ ಪರಮಾನವಹ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದ ಭಾನುವುದಯದ ಸೋಮವಾರ ಶುಭಮಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ..." ³ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಮೂರನೆಯ ಅವತಾರವಾದ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯತಿಯ ಎರಡನೆಯ ಅವತಾರವೆನ್ನಿಸಿದ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿ ಹುಟ್ಟಿದನು.⁴ ಹಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು "ಶಿವನಗರ್ಭದ ಚಿತ್ಕಳೆಯ ಪ್ರಭೆಯವತರಿಸಿತಲ ಮರಗುಂಡದಿ ಶಿವನ ಶಿಸುವಾದ" ನೆಂದು ಜನ ಹೊಗಳಿದರು. ⁵

“ಸರ್ವಜ್ಞ ಶಿವನಂತರಂಗದ

ಖರ್ವಚಿತ್ಕಳ ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಭುವಿಗೆ

ಪೂರ್ವದಲೆ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿ ವಗೆಂಬ ನಾಮವನು

ಪಾರ್ವತೀಶ್ವರ ಕರೆದ ಹೆಸರೆಂದು

ಗರ್ವಿಗರ್ಭಕನಾದ ಕಾರಣ

ನಿರ್ವಿಘ್ನ ಶುಭ ಪ್ರಭು ನಾಮಾಂಕಿತವ ಕಡೆಯು”⁶

ಅಂದರೆ ಜನಿಸಿದ ಕೂಸಿಗೆ ಪಾರ್ವತೀಶ್ವರರು ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿ ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಜನಸಮೂಹವೆಲ್ಲ ಬಸವಪ್ರಭು ಎಂದು ಕರೆಯಿತು ಬಸವಪ್ರಭು ಎಂಬ ನಾಮವೇ ಅವರಿಗೆ ಅಂತಿಮವಾಯಿತು.

ಏಳನೆಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಉರ್ಧ್ವಗಿರಿ⁷ (ಮೇಗಣಗವಿ) ಸಿಂಹಾಸನದ ಗುರು ಗದ್ದುಗೆಯ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಜರುಗಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಕೂಡಲಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಂದೆ ಅತ್ತಿಕಟ್ಟೆಗೆ⁸ ಹೊರಟು ನಿಂತಿದ್ದ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಹರಪುರ (ಇಂದಿನ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ)ದಲ್ಲಿ ಅವನು ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರಿಯಾಗುವದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ ಅವನನ್ನು ಕರೆತಂದು ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಲು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ಶಮಿತಾಪುರಾಧೀಶನಿಗೆ ಓಲೆಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.⁹ ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಗಗನದಿಂದ ಬೇರೊಂದು ಓಲೆಯೂ ಶಮಿತಾಪುರಾಧೀಶನಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಆ ಓಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಪಟ್ಟ ನಿರಂಜನ ಪ್ರಭು (ಶಿವ), ದ್ವಿತೀಯ ಪಟ್ಟ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ತೃತೀಯ ಪಟ್ಟ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ, ಚತುರ್ಥ ಪಟ್ಟ ಬೋಳಬಸವೇಶ್ವರ, ಪಂಚಮ ಪಟ್ಟ ಚೆನ್ನಂಜೆದೇಶಿಕ, ಷಷ್ಠಮಪಟ್ಟ ಶಮಿತಾಪುರಾಧೀಶ (ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಸ್ವಾಮಿ) ಸಪ್ತಮ ಪಟ್ಟ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸಲ್ಲುವದೆಂದು ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.¹⁰ ಮುಂದುವರೆದು ಶಿಖಿನಿರೂಪ (ಸಿಕ್ಕಾಹಾಕಿದ ಪತ್ರ) ಉಡುಗೊರೆ ಸಹಿತ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಅರಸು ಬಸವಂತನಾಯಕನನ್ನು¹¹ ಕಳಿಸಿ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಕರೆತರದು ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಬೇಕು ಎಂದು ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ¹²

ಆ ಓಲೆಯ ನಿರೂಪದಂತೆ ಶಮಿತ ಪುರಾಧೀಶನು (ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹಳ್ಳಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿ) ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಕರೆತರಲು ಶ್ರೀಶೈಲ ಸಮೀಪದ ಅತ್ತಿಕಟ್ಟೆಗೆ ಶಿಖಿನಿರೂಪ ಹಾಗೂ ಸಕಲ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳು

ಸಹಿತ ದೊರೆ ಬಸವಂತನಾಯಕನನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ ಅವರು ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಚೀಲಾಳಸ್ವಾಮಿ ಬಾಲಸಂಗ,¹³ ಬಾಲಬಸವ,¹⁴ ಬೋಳಬಸವ,¹⁵ ಗೋಣಿಬಸವ,¹⁶ ಮೇಳಾಪುರ ವೃಷ(ಭ),¹⁷ ಮಲೆಯ ಮಾದನ,¹⁸ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ/ಮಂಟೆದಯ್ಯ,¹⁹ ಕೊಡೆಯಕಲ್ಲ ರಾಚಿ,²⁰ ಇವರಿಂದ (ಇವರ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರಿಂದ) ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಬಸವಂತನಾಯಕನು²¹ ಶರಣಸತಿ ಭಾವದಿಂದ ಕೈಗೆ ಬಳೆದೊಟ್ಟು ಚೀಲಾಳಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದ ಪೂಜೆ 'ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.²² ಕಲ್ಯಾಣ, ಶ್ರೀಶೈಲ, ಸಂಗಮ, ಹಂಪೆ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಈ ಐದು ವೀರಶೈವ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹರಪನಹಳ್ಳಿಗೆ ಆಗಮಿಸಲು ಭಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಚೀಲಾಳಸ್ವಾಮಿ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ 'ನೀವು ಮುಂದೆ ನಡೆಯಿರಿ ನಾನು ಆಮೇಲೆ ಬರುವೆ' ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.²³ ಹೀಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿ ಮಾಘ ಮಾಸದ ಬಹುಳ ಚತುರ್ದಶಿ (ಶಿವರಾತ್ರಿ)ಯಂದು ಪ್ರಯಾಣ ಮುಂದುವರೆಸಿ ರಾಚವಟ್ಟಿ (ರಾಚೋಟಿ)ಯಿಂದ ಹೊರಟು ಯಾಫಂಟಿ, ಕೊಲ್ಲಿಪಾಕಿ, ಬಾಗವಾಡಿ, ಬಂಕನಗರಿ, ಮಕ್ಕೇ, ದಿಲ್ಲಿ, ಅವರಂಗಬಾದಿ, ಬಾಗನಗರ, ವಿಜಯಪುರ, ತೆಲಗುದೇಶ²⁴ ಉಮ್ಮರಾಣಿ ದೌಲತಬಾದಿ ಏಳೂರ, ಮಸಳೆ, ಶಾಖಾಕೊಳ, ಮೈಲಪುರ, ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣ, ಕಾಳಹಸ್ತಿ ಚೋಳಮಂಡಲ, ಆಡಮಂಡಲ, ಶಾಂತಮಂಡಲ ಪಾಂಡ್ಯಮಂಡಲ ರಾಮೇಶ್ವರ, ಮಧುರೆ, ಕಂಚಿ, ಚಂದೀವಾಡ, ಅರಣುಚಾಲ, ಚಿದಂಬರ, ಕುಂಭಕೋಣ, ಜಂಬುಕೇಶ್ವರ, ಪೆರೂರ, ಮಲಯಾಳ, ನೀಲಗಿರಿ, ಶಿವಗಂಗೆ, ವಾತುಲ ಪುರಗಳ ಮೂಲಕ ಎಡೆಯೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ಎಡೆಯೂರಿನಲ್ಲಿ ಚೀಲಾಳಸ್ವಾಮಿಗೆ ತೋಟದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ತನ್ನ ವಚನಾಮೃತದ ಟೀಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಬೀಳ್ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.²⁵ ಅಲ್ಲಿಂದ ಗರಳಾಪುರಿ (ನಂಜನಗೂಡು) ಬೆಟ್ಟದಪುರ, ಹದಿನಾಡು ಸೀಮೆ, ಸೆಟ್ಟದೇಶ, ಮೊರನನಾಡು, ಬೆಂಗಳೂರ, ಬಳ್ಳಪುರ, ಪುಂಗನೂರ, ಗುಮ್ಮಳಾಪುರ, ಹೊಸಕೋಟಿ ನರಸಾಪುರ ಬಾವೂರು, ನೆಲಮಂಗಲ²⁶ ಗುಬ್ಬಿ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ²⁷ ಹುಲಿಕಲ್ಲು, ಮಾಗಡಿ, ಗೂಳೂರು, ತುಮಕೂರು, ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣ, ಮಳವಳ್ಳಿ, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ,²⁸ ಕಿಕ್ಕೇರಿ, ಸಾಸಬು, ಚೆನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಸನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಅವನು ಬೇಲೂರು, ತುರುವಕೆರೆ, ನಾಗಮಂಡಲ, ಅರಳಿಗುಪ್ಪೆ, ಹೊಸಕೆರೆ, ಹಾಗಲವಾಡಿ, ನಾಗದನವಿಲೆ, ಜಂಬೂರು, ಬೆಂಕಿಪುರ, ಚೆನ್ನಗಿರಿ, ತವನಿಧಿ, ಹೊನ್ನಾಳಿ, ಲಕ್ಕವಳ್ಳಿ, ಹೊಳೆಯ ಸೋಮಪುರಗಳಿಗೆ ಬಂದನು. ತದನಂತರ ಚೀಲಾಳಸ್ವಾಮಿ ಕೆಳದಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟನು. ಕೆಳದಿ ಅರಸು ಬಸವನು²⁹ ಇವರನ್ನು ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಮಾಣಿಕದ ಪದಕ ವಜ್ರಖಚಿತ ಯೋಗವಟ್ಟಿ ಮುತ್ತಿನಸರ, ಹವಳದ ಲಾಕುಳ, ಬೀಸಣಿಕೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಾವುಗೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು.³⁰ ಬಳಕ ಸಾಗರ ಸೊರಬಗಳ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಸೋದೆಯತ್ತ ಪ್ರಮಾಣ ಬೆಳಸಿದನು ಸೋದೆಯ ಅರಸು³¹ ಪಾದಸರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಕನಕ ಪಾತ್ರೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದನು. ³² ಅಲ್ಲಿಂದ ತಿಳಿವಳ್ಳಿ, ಬನವಸೆ, ಜಂಬೂರ, ಬಳ್ಳಿಗಾವೆ, ಹಾವೇರಿ, ಹದಡಿ, ಲಕ್ಷೇಶ್ವರ ಸಿರಹಟ್ಟಿ ಡಂಬಳ, ಹುನಗುಂದ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಗದಗು ಹನುಮಸಾಗರ, ಸುರಪುರ, ಕಲ್ಯಾಣ, ಕಲಬುರಗಿ, ಮುದಗಲ್ಲ ರಾಯಚೂರ, ಕಾಶಿ, ಕಾಶ್ಮೀರ, ಎಳಮಲೆ, ನೆಲವಗಿ, ಬೆಳಗಾವಿ, ನಾಗಾವಿ, ಬೋಳೆಯಗಾವಿ, ಸೋರೆಯಗಾವಿ, ಅಳವಂಡೆ, ತಳಕಲ್ಲ, ಕನಕಗಿರಿ, ಮಾನವಿ, ಬಳ್ಳಿಗಾನೂರ, ಗುಡೆಯಕೋಟೆ, ರಾಯದುರ್ಗ, ಕಡಪೆ, ಹೋತೂರ, ಉರವಕೋಂಡ, ಕೊಂಡಕುಂದಿಗಲಗ, ಕಂದಗಲ್ಲು, ಬೂದಿಗುಪೆ, ಅದವಾನಿ, ಅದಕಾಡು, ಲಾಲಾಪೇಟೆ,

ಗುಡೂರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಅನಂತಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅನಂತಪುರದ ದೊರೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಯಕ³³ (ಭೂಪಾಲ) ನಿಂದ ಗೌರವ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅನಂತರ ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ತಲುಪಿ (ಹಂಡೆಯ) ಹನುಮಂತ ಭೂಪತಿಯಿಂದ ಗೌರವ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.³⁴ ಈ ಹನುಮಂತ ದೊರೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಪ್ರದೇಶದ ಪಾಳೆಯಗಾರನಾಗಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 17-08 -1717 ರವರೆಗೆ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.³⁵ ಬಳ್ಳಾರಿಯಿಂದ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಜರಿಮಲೆ, ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ತರಕಲ್ಲು (ಇಂದಿನ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ) ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅಲ್ಲಿಯ ಸಂಪಿಗೆ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನು³⁶ ಜಂಗಮನಾಗಿಬಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪೀಠ, ಚಿನ್ನದ ಗದ್ದುಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು³⁷ ಚೀಲಾಳಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಆಳುವ ದೊರೆಗೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ,³⁸ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಕೊನೆಯ ಗ್ರಾಮವಾದ ಅರಸೀಕೆರೆಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಕೋಲಶಾಂತೇಶ³⁹ ಬಾಲಜಂಗಮನಾಗಿ ಬಂದು ಗೌರವಿಸಿದನು⁴⁰ ಬಳಿಕ ಶಿಖಿಪುರಕ್ಕೆ⁴¹ ಆಗಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಮೂರಕಲ್ಲು ಶಿವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬೀಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು.

ಹೀಗೆ ನಾನಾ ನಾಡನ್ನು ಸಂಚಾರಿಸಿ ನಾನಾ ಜನರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಷಟ್ಸ್ಥಲೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ತಲುಪಿದ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಹಾಗೂ ಬಸವಂತನಾಯಕ ಆದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲಿ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಶಮಿತಾಪುರಾಧೀಶನ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಇವರಿಗೆ ಹಿರಿಯ ಶಿವಗಣ ವೃಂದದವರೂ ಸಹ ನಮಸ್ಕಾರ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಒಂದೇ ಪಂಕ್ತಿಯೊಳಗೆ ತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದ ನಡೆಸಿ ಸಂಶಯ ಭೇದವನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಿದರು⁴² ಅನಂತರ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಗುಡ್ಡದ ಓರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಭವ್ಯ ಮಠದ ಕಮಲ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯತಿಗಳ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗರಿಂದ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿ ಪಡೆಯಲು ಇದು ಹಲವರಲ್ಲಿ ವೈಮನಸ್ಸನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಆದರಿಂದ ಅವರು “ಷಟ್ಸ್ಥಲಕೆ ಸಂಸಾರಹಿಡಿದು ಬೇರೆ ಸಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.”⁴³ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ವರ್ಷ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಪಟ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ “ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ ಇನ್ನು ಈ ಲೋಕದ ಭಾರ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೂಡಿದೆ.” ಎಂದು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯ ವೃಂದಕ್ಕೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಪೀಠದ ಪಟ್ಟದ ಶಿಖಿನಿರೂಪವನ್ನು ಕಪಿಲಸಿದ್ಧೇಶನಂಬ ಗಣೇಶನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು⁴⁴ ಯೋಗಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು⁴⁵ ಇಂದು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಗದ್ದುಗೆಯಾಗಲಿ ಮಠವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೊಂದು ಮಠ ಇದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಜನರ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿವೆ. ಬಹುಶಃ ಅದು ಆಶ್ರಯವಿತ್ತ ಮನೆತನ ನಾಶವಾಗಲು ಗುಡ್ಡದ ಓರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಠವೂ ನಾಶವಾಗಿರಬಹುದು.

ಬಸವಪ್ರಭು ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣವಾದುದು ಇವರನ್ನು ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಶಿವಾಯಣದ ಕೃತ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ತೋಂಟದಾರ್ಯವರ್ತರ⁴⁶ “ಧರಗೆ ಧರ್ಮವ ಬೆಳೆಸಿ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ದೊರೆತನವ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿ ಭಕ್ತರ ನೆರೆವಿಗುಭಯವನಿತ್ತವ” “ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ದೊರೆಗೆ ಸ್ಥಿರ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದ ಮಹಾತ್ಮ ಶರಣ ವಿರತರ ಪರಮ ಸುಖದೊಳಿಗಿರಿಸಿದವ”⁴⁷ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸುತ್ತ ಅವರ ಶಿಷ್ಯವೃಂದ ಕವಿ, ಗಮಕಿ, ವಾದಿ, ವಾಗ್ಮಿ ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಜ್ಜನ ತುಂಬಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬೋಳಮಂಡೆಯಲ್ಲಿ, ಮಡಿಯಾದ ದಿಗಂಬರವನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೈಯಲ್ಲಿ

ಜಪಸರ, ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎಡಬಲದಲ್ಲಿ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ತತ್ಪೋಷದೇಶ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು⁴⁸ ಎಂದು ಹೂಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಇವರು ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಬಸವಪ್ರಭು ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು 'ವೀರಶೈವಾಮೃತ ಪುರಾಣದ ಪ್ರತಿಕಾರನೊಬ್ಬ "ಸುಜ್ಞಾನ ಪುಂಜಪುದ ಲೋಕಾದಿ ಲೌಕಿಕ ಭೋಗ ತ್ಯಾಜ್ಯತ ಜನಬಂಧು ಆಚಾರಗಣಿ" ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.⁴⁹ ಇದು ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಫನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಎನ್ನುವಂತಿದೆ. ಇನ್ನು ಅವರ ಕೊಡುಗೆ ಬಗೆಗೂ ನಮಗೆ ಕೆಲ ವಿವರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಇವರು ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಪಟ್ಟದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಬೆಂಬಲಿಗರೊಂದಿಗೆ ವಿರಕ್ತ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಇಂದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮಠಗಳು ಅದರ ರೆಂಬೆಕೊಂಬೆಗಳೆನಿಸಿವೆ.

ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆ

'ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಶಿವಾಯಣ' ಕರ್ತೃ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ದೇಶಿಕೇಂದ್ರನು ಬಸವಪ್ರಭು ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬನು. ಇವನು ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಚೀಲಾಳಪ್ಪನವರ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕವಿ, ಗಮಕಿ, ವಾಗ್ಮಿ, ವಾದಿಗಳು ತುಂಬಿದ್ದರು ಎಂದಿದ್ದಾನೆ ಇವರು ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಗುಡ್ಡದ ಮಠದಲ್ಲಿ ಎಡಬಲದಲ್ಲಿ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ತತ್ಪೋಷದೇಶ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಚೀಲಾಳಪ್ಪನವರ ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಅಪಾರವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪಾಳೆಯಗಾರನಾದ ಬಸವಂತನಾಯಕ ಇವರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಈತನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಗ್ರಂಥೋಕ್ತ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯ ಬಸವಲಿಂಗದೇವರು ಈತ 'ವೀರಶೈವಾಮೃತ ಪುರಾಣದ' ಪ್ರತಿಕಾರ ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಬರೆಯಲು ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಪ್ರೇರಕರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠರು ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ 300 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಳೆಯದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ.⁵⁰ 'ಚೀಲಾಳೇಶ' ಅಂಕಿತದ 170 ಸ್ವರವಚನಗಳುಳ್ಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೊರಕಿದೆ.⁵¹ ಈ ಸ್ವರವಚನಗಳ ಕರ್ತೃ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂದು ಪಿ.ಎಂ. ಗಿರಿರಾಜು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.⁵² ಈ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಣ್ಣ ಅವರು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಎತ್ತಿ ಅವನು ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದವರಲ್ಲೊಬ್ಬನಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ⁵³ ಅಲ್ಲಿ ಬರುವ

".....ಚೀಲಾಳೇಶಗಾರತಿಯತ್ತಿರೋ"

"..... ಯೋಗಿ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗುರುಕರುಣವಿರಬೇಕು"

"..... ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿ ಸದ್ಗುರು ಪುತ್ರ ಕಾಣಿಕೋ"

ಈ ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳಿಂದ ಈ ಸ್ವರವಚನಗಳ ಕರ್ತೃ ಬಸವಪ್ರಭು ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲ ಅವರ ಶಿಷ್ಯ ವರ್ಗದವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮೂಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಚೀಲಾಳ, ಸಂಪಾದನ, ಮುರುಘ, ಕುಮಾರ, ಹಾಗೂ ಕೆಂಪಿನ ಸಮಯಗಳು ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಾಡಿನ ತಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಚೀಲಾಳ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಿರಕ್ತ ಮಠಗಳು ಕೂಡ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಪಸರಿಸಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಗದ್ಗುರು ತೋಂಟದಾರ್ಯಮಠ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಅನ್ನದಾನೀಶ್ವರ ಮಠ, ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿತ್ತರಗಿ ಇಳಕಲ್ಲ ಪೀಠ, ರಾಯಚೂರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗವಿಮಠ ಕೊಪ್ಪಳ, ತುಮಕೂರಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಡವಿಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಠ, ಬಳ್ಳಾರಿಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಕೊಟ್ಟೂರ ಸ್ವಾಮಿಮಠ ಮತ್ತು ಪ್ರಭುದೇವರ ವಿರಕ್ತಮಠ, ಗಂಗಾವತಿಯ ಶ್ರೀ ಮನಿಪ್ರ, ಚೆನ್ನಬಸವ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಶ್ರೀ ವಿರಕ್ತಮಠ ಮತ್ತು ಆಂದ್ರಪ್ರದೇಶದ ಶ್ರೀ ಕರಿಬಸವೇಶ್ವರ ಮಠಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಮಾನತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ, ಅನ್ನ ದಾಸೋಹ, ಬಡತನ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮುಂತಾದ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನೈತಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ತಮ್ಮದೇಯಾದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ.

ಕೊನೆಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಷಟ್ಪಲ ಶಿವಾಯಣ (ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿ), 17-21
2. ಅದೇ., 17-22
3. ಅದೇ., 18-12
4. 'ಷಟ್ಪಲ ಶಿವಾಯಣ' ಕರ್ತೃ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಜನನ ಆನಂದ ನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ. ಈ ಸಂವತ್ಸರವು ಕ್ರಿ.ಶ. 1615 ಹಾಗೂ 1675 ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ ಬಸವಪ್ರಭುಗಳು ಶಕೆ 1675ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆಯೆಂದು ಹಿರಿಯ ಸಂಶೋಧಕ ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು ತಮ್ಮ 'ಚೀಲಾಳ ಸಮಯ' ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ.
5. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ-1, 18-23
6. ಅದೇ., 18-72
7. ಈ ಉದ್ಭವಗರಿಯೇ ಶಿವಗಂಗೆಯ ಮೇಲಿನ ಗವಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಈ ಶಿವಗಂಗೆ ಮೇಲಿನ ಗವಿಯ ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢರ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾದಾಪುರ ಮತ್ತು ಸೋಮವಾರ ಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಅಬ್ಬಿಮಠದ ಶಾಸನ (ಇ.ಸಿ.ಆಯ್ 26-42) ಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.
8. ಅತ್ತಿಕಟ್ಟೆ ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೀರಶೈವ ಕ್ಷೇತ್ರವಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕಾರಣವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಈ ಅತ್ತಿಕಟ್ಟೆ ಶ್ರೀ ಶೈಲ (ಆಂದ್ರಪ್ರದೇಶ) ದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು (ಚೀಲಾಳ ಸಮಯ ಲೇಖನ) ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಗುಬ್ಬಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅತ್ತಿಕಟ್ಟೆ ಇದೆ. ಬಹುಶಃ

ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೋಗಿದ್ದಿರಬಹುದಾದ ಅತ್ತಿಕಟ್ಟೆ ಇದೇ ಆಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ

9. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ-1, 19-16
10. ಅದೇ., 19-19
11. ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಪಾಳೆಯಗಾರರಲ್ಲಿ ಬಸವಂತನಾಯಕನು ಕ್ರಿ. ಶ. 1687 ರಿಂದ 1705 ರವರೆಗೆ ಆಡಳಿತನಡೆಸಿದ್ದನೆಂದು ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.
12. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ-1, 19-20
13. ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಲಸಂಗ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವರು ಮೂವರಿದ್ದಾರೆಂದು ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪುರ ಅವರು (ಬಾಲಸಂಗಯ್ಯನ ವಚನಗಳು, ಸಂಪಾದನೆಯ ಮುನ್ನಡಿ) ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪುತ್ರ ಬಾಲ ಸಂಗಯ್ಯ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸಕಲ ಪುರಾತನದ ವಚನಗಳ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಾದ ಭಾಲಸಂಗಣ್ಣ (ಈತನ ಅಂಕಿತ ಕಮಲೇಶ್ವರಲಿಂಗ ಈತ ಬಸವಯುಗದವನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ) ಮಾರನೆಯವನು ಬೋಳಬಸವೇಶ್ವರ ಶಿಷ್ಯ ಬಾಲಸಂಗ ಈತ ಬಸವೋತ್ತರ ಯುಗದವನು ಈತನ ವಚನಗಳ ಅಂಕಿತ 'ಅಪ್ರಮಾಣ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ' ಈತನು ಷಟ್ಫಲ ಶಿವಾಯಣ ಕತೃ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದವನಿರಬೇಕು.
14. ಈತನನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ವಿವರ ತಿಳಿದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.
15. ತೋಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯತಿಗಳ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ತರುವಾಯ ಷಟ್ಫಲ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಬಂದವನು.
16. ಗೋಣಿ ಬಸವನ ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ವಿವರ ತಿಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲ.
17. ಇವನನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ವಿವರ ಇಲ್ಲ.
18. ಮೈಸೂರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಳ್ಳೆಗಾಲದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಏಳುಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದು ಒಬ್ಬ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಈತನ ಮಹಿಮೆ, ಪವಾಡಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಕಂಸಾಳೆ ಪದಗಳು ತುಂಬ ಇವೆ. (ವಿವರಕ್ಕಾಗಿ ನೋಡಿ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಸಂ. 2, ಪು. 1557)
19. ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಒಬ್ಬ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರಾದ ನೀಲಗಾರರ ಪ್ರಕಾರ ಈತ ಅವತಾರ ಪುರುಷ ಈತನನ್ನು ಕುರಿತು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ನೀಲಗಾರರು ಹಾಡಿರುವ ಕಾವ್ಯಸಂಗ್ರಹ (ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಕಾವ್ಯ) ಬಂದಿದೆ. (ವಿವರಕ್ಕಾಗಿ ನೋಡಿ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಸಂಪುಟ ಎರಡು, ಪು. 1520)
20. ಕೊಡೇಕಲ್ಲಿ ಬಸವನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ರಾಜ ಉನ್ನತ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದು ದ್ವಾದಶ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆಂದು (ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು 'ಚಿಕ್ಕರಾಜನ ಮಹಾದೇವಿಯುಕ್ತನ ಸಾಂಗತ್ಯ ಸಂ. ಡಾ. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ 1984) ಬಿ.ಎ.ಸೊಪ್ಪಿಮಠ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೊಡೇಕಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ : ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಎಂಬ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ.
21. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ-1, 19 – 40

- 22.ಅದೇ., 19 – 45
- 23.ಅದೇ., 19 – 70
- 24.ಅದೇ., 20 – 16
- 25.ಅದೇ., 20 – 36
- 26.. ಅದೇ., 20 – 43
- 27.ಅದೇ., 20 – 44
- 28.ಅದೇ., 20 – 46
- 29.ಇವನು ಕ್ರಿ. ಶ. 1697-1714 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅರಸನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.
- 30.ಪೂರ್ವೋಕ್ತ-1, 20-60
31. ಸೋದೆಯ ಅರಸು ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 1696-1702 ರವರೆಗೆ ಎರಡನೆಯ ಸದಾ ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ್ದನು. ಬಹಳ ಈ ಅರಸನೇ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿರಬೇಕು.
- 32.ಪೂರ್ವೋಕ್ತ-1, 20 – 63
- 33.ಅನಂತಪುರ (ಇಂದಿನ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದೆ) ದ ಪಾಳೆಯಗಾರನಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಯಕನು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.
- 34.ಪೂರ್ವೋಕ್ತ-1, 20 – 89
- 35.ಬಳ್ಳಾರಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್, ಗೆಜೆಟಿಯರ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಮೈಸೂರ ಸ್ಟೇಟ್
- 36.ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಸಂಪಿಗೆ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನವಿದೆ
- 37.ಪೂರ್ವೋಕ್ತ-1, 20-94
38. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಾಳೆಯಗಾರ ಭರಮನಾಯಕನು ಕ್ರಿ. ಶ 1689 -1721 ರ ವರೆಗೆ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ್ದನು.
- 39.ಇವನು ಬಸವೋತ್ತರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅರಿಸಿಕೇರಿ (ಹರಪನಹಳ್ಳಿ)ಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದನೆಂದೂ ಈತನನ್ನು ಡಾ. ಎಸ್. ಎಂ. ವ್ಯಷಬೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿ ಅವರು 'ಪುಣ್ಯಾರಣ್ಯ ದಹನ ಭೀಮೇಶ್ವರ' ಅಂಕಿತದ ವಚನಕಾರನೆಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. (ಕೋಲಶಾಂತಯ್ಯನ ವಚನಗಳು (ಸಂ)ಎಸ್. ಎಂ. ವ್ಯಷಬೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿ (ಪ್ರ.) ಮೂರುಸಾವಿರ ಮಠ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ) ಕೋಲಶಾಂತನು ಮಂಟಿದಯ್ಯ ಕೊಟ್ಟೂರೇಶ, ಬಟ್ಟಮಂಡೆಯ ಬೋಳಬಸವ, ಮದ್ದಾನೆಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸಮಕಾಲೀನನೆಂದು ಈತನ ಮಠ ಅರಿಸಿಕೇರಿ (ಹರಪನಹಳ್ಳಿ) ಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಇದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈತನೇ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದವನಿರಬೇಕು.
- 40.ಪೂರ್ವೋಕ್ತ-1, 20 -96
- 41.ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕಿನ ಶಿಖಿಪುರ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಈ 'ಶಿಖಿಪುರ'ದ ಬಗೆಗೆ ವಿವರ ತಿಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲ.
- 42."ವಂದನ ನಮಸ್ಕಾರ ಬೆಳೆದವು

ಸಂದು ಸಂಶಯ ಭೇದ ವಳಿದವು
ಒಂದೇ ಪಂಕ್ತಿಯೊಳಗೆ ತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದ ಸಂತ್ಯಪ್ತಿ
ಹಿರಿದು ಮುಂದಣ ಹಿರಿಯ ಶಿವಗಣ
ವೃಂದ ನೃಪ ಸಹಸಲಿಸಿ ಹರಷದ
ಲಿಂದು ವೀಳ್ಯಕೊಡಿಸಿದರು" (ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಶಿವಾಯಣ, 20-113)

43. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ-1, 21-11

44. ".....ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಪೀಠ ಪಟ್ಟದ
ಸಾಮ ರಾಜ್ಯದ ಶಿಖಿನಿರೂಪವ ಕಪಿಲ ಸಿದ್ಧೇಶನಿಗೆ
ನೇಮಕದ ಮಾಡಿಸಿ....." (ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಶಿವಾಯಣ, 22-26)

45. "ಶರಣು ಪರಶಿವನಂತರಂಗದ

ಸರಸಿಜದ ಮಧ್ಯದಲಿ ಬೆಳಗುವ ಹರಪುರ ಶಿವಯೋಗ ಪೀಠ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿರುವ".

ಶರಣು ಪರಶಿವನಂತರಂಗದ

ಸರಸಿಜದ ಮಧ್ಯದಲಿ ಬೆಳಗುವ

ಹರಪುರದ ಶಿವಯೋಗ ಪೀಠ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿರುವ

ಧರಣಿಯಲಿ ಕೈಲಾಸದಲಿ ಶಿವ

ಶರಣರಿಗೆ ಷಟ್ಸ್ಥಲವ ಬೋಧಿಪ

ಗುರುವೆ ಬಸವಪ್ರಭುವೆ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿ ಶರಣಾಧೀನ- (ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಶಿವಾಯಣ, 25-38)

46. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ-1, 21-36

47. "ಧರಗೆ ಧರ್ಮದ ಬೆಳೆಸಿ ಷಟ್ಸ್ಥಲ

ದೊರೆತನವ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿ ಸಮಯದ

ಶರಣ ವಿರತರ ಪರಮ ಸುಖದೊಳಗಿರಿಸಿ ಹರಪುರದ

ದೊರೆಗೆಸ್ಥಿರ ಪಟ್ಟಿಗಳ ಕಟ್ಟಿಸಿ" (ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಶಿವಾಯಣ, 22-27)

48. "ಜಡೆಯ ಲೋಚಿನ ಬೋಳ ಮಂಡೆಯ ಮುಡಿಗಿಗ್ರಂಭದ ಕಂಠ ಹಸ್ತದಿ

ಹಿಡಿದ ಜಪಸರ ಪುಸ್ತಕದ ಪೊದದಡ್ಡ ಜಾಡಿಗಳ

ಎಡಬಲದ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳ ನಡಿ

ಗಡೆದು ಶಾಸ್ತ್ರವ ಕೇಳಿ ವಿರತರ

ನಡುವೆ ಚೀಲಾಳ ಸ್ವಾಮಿ ತತ್ವೋಪದೇಶಕೊಡುತಿಹರು" (ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಶಿವಾಯಣ, 21-26)

49. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ ಧಾರವಾಡದ 2649ನೆ ಕ್ರಮಾಂಕದ ವೀರಶೈವಾಮೃತ ಪುರಾಣದ ತಾಳೆ ಪ್ರತಿಯ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೋಡಬಹುದು.

50. ಹಿರೇಮಠ ಆರ್.ಸಿ. (ಸಂ.) 'ವೀರಶೈವಾಮೃತ ಪುರಾಣ', ಎನ್. ಎಸ್. ಎಸ್. ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

51. ಈ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿ ಪಿ. ಎಂ.ಗಿರಿ ರಾಜು ಮೈಸೂರ ಅವರ ಬಳಿ ಇದೆ.
52. ಶರಣಸಂತಾನ. (ಜುಲೈ, 1980) ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ. ಮೈಸೂರು. ಪು. 4-2
53. ಬಸವಪಥ. (1981). ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ, ಸಂ. 3 (9), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಕಲಬುರ್ಗಿ ಎಂ. ಎಂ. (ಸಂ.). ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಶಿವಾಯಣ. ಜಗದ್ಗುರು ತೋಟದಾರ್ಯ ಮಠ, ಗದಗ.
- ಕೋಟಿ ಬಿ.ವಿ., ನಿರಂಜನ ಜಂಗಮ ವಂಶ ದರ್ಪಣ. ಜಗದ್ಗುರು ತೋಟದಾರ್ಯ ಮಠ, ಗದಗ.
- ಫ.ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ. (ಸಂ.) ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರ. ಭಾಗ-2.
- ಬಸವರಾಜು. ಎಲ್. (ಸಂ.) (1971). ಮಹಾಲಿಂಗೇಂದ್ರ ವಿಜಯ. ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮನೃತ ಸಂಸ್ಥಾನ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ.
- ಹಿರೇಮಠ ಆರ್.ಸಿ. (ಸಂ.) (1990). ಗುಬ್ಬಿ ಮಲ್ಲಣಾರ್ಯ ವಿರಚಿತ ವೀರಶೈವಾಮೃತ ಪುರಾಣ. ಭಾಗ 1 ಮತ್ತು 2, ಎನ್.ಎಸ್.ಎಸ್. ಕಲ್ಯಾಣ ಕೇಂದ್ರ. ಬೆಂಗಳೂರು.